

ABONAMENTUL:
Pe un an . . . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— „
Pe 3 luni . . . 7.— „
Pe o lună . . . 2.40 „

Pentru România și străinătate:
Pe un an . . . 40.— franci.

Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACTIA
și ADMINISTRATIA
Strada Zrinyi Nrul 1/a

INSERTIUNILE
se primesc la admul-
stratie.
Mulțumite publice și Lex
deschis costă șitul 20 Bl.
Manuscrisurile nu se in-
napoiță

Invitare la abonament.

Cu începerea unui an nou, anul al V-lea, de existență al ziarului „Românul”, adresăm ou. noștri abonenti de până acum rugarea să binevoiască a-și înol din bună vreme abonamentul pe anul 1915, ca expediarea regulată a ziarului nostru să nu sufere întrerupere. Ne exprimăm totodată speranța, că în noul an, nu numai ne vor rămâne credincioși vechii noștri abonenti, ci vor intra în șirul abonenților și alți numeroși cetitori și prieteni ai ziarului nostru.

Profităm de ocazia aceasta pentru a adresa și ou. noștri abonenti restanțieri — institute, ca și patriculari — rugămintea, ca deodată cu abonarea ziarului nostru pe anul 1915, să-și achite și restanțele de abonament din trecut.

Costul abonamentului pentru „Românul” zilnic rămâne și pentru anul 1915 neschimbat:

Pe un an . . . . . 28.— cor.
Pe jumătate an . . . . . 14.— cor.
Pe 3 luni . . . . . 7.— cor.
Pe o lună . . . . . 2.40 cor.

Pentru România și străinătate:
Pe un an . . . . . 40.— franci

Numărul popular:
Pe un an . . . . . 4 cor.
Pe jumătate an . . . . . 2 cor.

Pentru România și străinătate:
Pe un an . . . . . 8 franci.

Cereri precum și costul de abonament să se adreseze la: ADMINISTRATIA ZIARULUI „ROMÂNUL”, în ARAD, str. Zrinyi nr. 1/a.

La Librăria „Concordia”, Arad, Str. Deák Ferenc nr. 20 se află de vânzare:

Calendarul diecezan (Arad) fără șematism 40 fil., plus 10 fil. porto.

Calendarul Poporului (Budapesta), 40 fil. + 10 fil. porto

Amicul Poporului 70 fil., plus 10 fil. porto.

Calendarul „Posnașul” (calendar glumeț), 60 fil., plus 10 fil. porto.

Calendarul Săteanului (Sibiu), 30 fil. + 10 fil. porto.

Calendarul Poporului (Sibiu) 40 fil. plus 10 fil. porto. (Acest calendar se poate folosi și ca calendar de buzunar pentru soldați etc., având mărimea de 15×11 cm.)

Pentru cele trimise sub bandă (nerecomandate) librăria nu ia răspunderea. Pentru recomandare să se adauge separat 25 fil.

ANUNT.

Absolvent al școlii comerciale sup. române din Brașov, capabil a corespunde în limbile: română, germană și maghiară; cu praxă temeinică și în afaceri de mărfuri, fiind liber de armată, dorește a ocupa un post în vre-o afacere comercială. Adresa la Adm. „Românului” (Ra 2248)

ANUNT.

Un candidat de avocat cu practică, scutit de miliție caută aplicare momentană în vre-o cancelarie advocațională. Adresa la administrația acestui ziar. A. 2342—3.

Sanatorul din Sibiu (Nagyszeben).

ășezat în parcul orășenesc („Stadtpark”) primește în grije și tratament medical următoarele morhuri: morb de inimă, rinichi, stomac, zahăr, podagră (artrită), arterioscleroză, emphisemă, astmă, bronchită catarală cronică, pleurită (și exudativă) morhuri de articulații și oase, scrofulosă (și deschisă), morhuri (șirană) de pele și sânge; boale de nervi; tabes, afecțiuni a măduhei spinării și paralizari; morhuri femești; anemiă, slăbire generală și reconvalescență.

Prospecte și amănunte prin direcțiunea sanatorului în Sibiu (Nagyszeben).

Sa. 2318—10.

Calendarul Minervei, cor. 1.25 + 45 fil. porto recomandat.

AVIZ.

Aduc la cunoștința stimaților colegi și a clientelei, că mi-am reluat practica de avocat în asociație cu Dr. Simion Nemeș, în Cluj, str. Szentegyház.

Dr. Sever Dan

Sonet.

Mi-e dor să mă cobor azi iară
In ceața vremilor bătrâne,
Când pleava ginților păgâne
Umpluse 'ntreaga noastră țară.

Când codrii ciocoteau pe munte
Pătruși d'un simț de 'ncăierare,
Când focuri tremurau în zare,
La poala stâncilor cărunte.

Când Murășul vuia 'n turbare
Și pui de lei plecau să sfarme
Puhoiul hoardelor barbare.

Când sta întelenită glia,
Și plugul preschimbat în arme
Păzea și legea și moșia.

Chinciș.

Au'el Nan.

Durerea unei mame.

— Nuvelă. —

(Urmare). (7)

Stroian trecu în birou și scrise rețeta. Ciprian îl întrebă rece, politicoș, ce crede în urma examenului, iar Aglăița cu o pornire, de a patrunde ceea ce-i ascundea.

— Friguri, ori un început de febră, inchee doctorul, semnând rețeta, în care scrisese destulă chină, arsenal etc.

— Să vedem mâine, complectă Ciprian.

— Da, răspunse Stroian, ascunzând cu o prefăcătorie culpabilă dorința de a veni a doua zi, ca să ghicească boala.

— Să fie febră gravă, întrebă Aglăița, căreia gândul bolei, îi infierbânta creierul, îi inpaiențenea privirea.

Doctorul svârlise o frază, ca să rămână ne-complect și să fie chemat mai ușor a doua zi. Aglăița ca ori care mamă, ce vede scăparea copilului bolnav în cuvântul doctorului, transformat ca prin farmec în Dumnezeu, voia săși lămurească înțelesul cuvântului febră, să știe cum se manifestă boala, dacă e caz grav, etc.

Stroian se mulțumi să trunchieze altă frază.

— Nu e nimic, vedem mâine simptomele boalei devărate.

Salută și plecă. Cuvintele din urmă liniști pe Aglăița, ca s'o tulbure îndată mai mult. „Nu e nimic”, însemna o asigurare că nu-i ceva grav. Cugetul ei se lumină îndată, ca la scânteirea unei lumini, ce crește... Măine va ști și el ce boală este, va putea da numele ei adevărat. Așa dar o asigurare formală, o mângâiere rece, ce tulbură inimile și nu le împacă și pe care doctorii știu s'o picure sub nume de balsam, când nu e decât o-travă. Și un corb scutură aripa, tăind aerul într'o zi de primăvară și bufnița cântă și totuși ce presimțiri tulbură atunci inimile pline de dragoste și de lumină cerească?!... Fraza aceasta avea ceva din minciuna convențională, ce stăpânește spiritul modern și-l modelează în mii de tipare, ca pe un rob. Se furia în ea ceva din nesiguranța, pe care se sprijinesc spiritele slabe. Lipsa sinceritatea, baza morală a convingerei și a adevărului. Ciprian făcu rețeta la farmacie, fără să se îngrijească de costul ei. Avea credit, fiindcă se putea spori mai ușor suma datorită. Operațiile registrului păreau fictive câte-odată judecătorului, dar nu spunea nimic. Nimeni nu se temea de disprețul „omului legal”, fiindcă nu se creaa aceasta bombă în sufletul său. El credea lumea, chinuită de fantoma dreptății. Părea un zeu, ce-și crease o lume după asemănarea sa și trăia netulburat de revolte sufletesti. Aglăița întâmpină din ușă pe Ciprian și-i luă doctoriile.

Numărul popular pe 1 an 4. cor.

Pretul unui exemplar 10 fileri.

Numărul popular pe 1/2 an 2 cor

O RUGARE MODESTĂ

care nu vă costă
nici o oboseală dar Ad-
ministrației noastre îi poate
fi de mare folos. — Administrația
noastră roagă pe toți cei ce târ-
guesc și comandă din articolele
anunțate în foaia noastră, să
amintească că firma a ce-
tit-o în ziarul acesta.

REICHENBERG JAKAB

BLANAR.

Magazin principal în BUDAPESTA,
strada Hajó nr 16—18; sucursală:
strada Dohány nr. 1/b.

Primește spre păstrare pe vară haine de iarnă.
Principiul meu e serviciu prompt, prețuri foarte
moderate. — Comandele din provincie se ex-
cută prompt. — Străfărmări se execută cu pre-
țuri foarte convenabile. — Toate lucrurile se
execută în atelierul meu. — Paltoane cu blană
se execută după cel mai nou croiu. (E 2306-12)

Farmacia la „Provedința dzeiască“.

BUDAPESTA, strada Király numărul 86.

Rezumatele și mult căutatele cosmetice p. femei
întrec orice preparate franceze, au efect neîntrecut:
Alifie camforată de față 1 teglă . . . . . cor. 2.—
Săpun lullienne 1 bucată . . . . . cor. 1.—
Pudră lullienne, în 3 culori, 1 cutie . . . . . cor. 1,50
Pastă de dinți Helena 1 teglă . . . . . cor. 2.—
Apă de păr împotriva cărunteții 1 sticlă . . . . . cor. 3.—
Spirț întăritor pentru păr 1 sticlă . . . . . cor. 2.—
Mult căutatele pastile Migrain pentru păr 1 cutie . . . . . cor. 2.—

Recomandă depozitul meu bogat asortat în PALARIU
de păslă, de paie, pasama, florentine ș. a. CHIPIURI
de mătășă, stofa, șeviot și luster, ALBITURI, gulere,
mansete și batiste, cravate, bretele și jertele, UM-
BRELE și ploiere, PORTMONEIE și tabachere, GHETE
în chebraux, chevret și box, MANUȘI de piele, glace,
sued și ață, colorii solide, în fazon modern și ex-
clusiv fabricate de rangul prim ș. a. Borsallio, Ita,
Hückel, Cooperativa, Pichler, Bossel și Böhm, —
Ioss & Löwenstein — Lichtmann și Mannheim etc.

Cu deosebită stimă: (Ba 1918—15)

Joan Balint „János“

prăvălie de modă pentru domni și băieți

Timisoara-Fabric. — (Platual orașului)

Jertfa Românilor pentru tron și patrie!

Lista soldaților Români din comuna Chiuzbaia, (com. Sătmar)
pe câmpul de luptă.

(Chiuzbaia are 890 locuitori, toți Români,
com. Sătmar, cercul Băii-Mari. — Soldații sunt
împărțiți parte în reg. 5 de infanterie, parte în
reg. 12 de honvezi).

Ioan Avram
Zaharie Babici (rănit)
Găvrilă Babici a Grigoriți
Cosmă Babici, (rănit a 2-oară grav)
Petru Babici a Pavăl
Ioan Babici a Alexi
Ioan Babici a Antone
Nicolae Babici a Vasile
Pricop Babici, (rănit)
10 Pavăl Babici a Mitru
Antone Babici a Grigoriți
Vasile Babici a Conelie, (rănit)
Demetriu Babici, (rănit)
Grigore Bele
Antone Bele, caporal, (rănit)
Ioan Bele, caporal, (rănit)
Mitru Bele a Moisi
Vasile Bele a Moisi, (rănit)
Vasile Bila, caporal
20 Petru Bila a Costan, (rănit)
Găvrilă Bilt
Ioan Bilt, (rănit)
George Breban a Irimie
Găvrilă Breban a Anane, canonier
Petru Breban
Vasile Breban a Pavăl, (rănit)
Vasile Breban a Alexi
Vasile Breban a Mitru, (rănit)
Avram Breban
30 Pavăl Breban a Sofron (rănit)
Demetriu Breban, (mort pe câmpul de luptă
din Sârbia)
Costan Breban
Ariton Breban
Ioan Breban a Pavăl
Manollă Breban, fruntaș
Teodor Breban
Gregoriu Breban a Pavăl, (prins)
Ioan Breban a Mitru
Ioan Breban a Găvrilă
40 Dionisiu Breban
Vasile Breban a George
Demetriu Cherecheș a Vasile sergent, (ră-
nit grav)
Ioan Cherecheș a Petri
Vasiliu Cherecheș a Petri
Demetriu Cherecheș a Petri
Gregoriu Cherecheș, sergent major
Dr. Ștefan Cherecheș, stegar
Vasiliu Cherecheș a Vasile

Ioan Cherecheș a Avram
50 Demetriu Chintă a Todor
Pavăl Chintă a Todor
Manollă Chintă, (prins)
Găvrilă Chintă a Pelului
Demetriu Chintă a Pelului
Alexă Chintă
Ștefan Crăciun
Demetriu Grigor a Ioan
Demetriu Grigor a Nuț, (rănit)
Găvrilă Grigor, caporal, (prins)
60 Mihai Grigor a Mitru
Antone Grigor
Mihai Grigor a Mihai
Petru Hotea
Ioan Libotean
Nicolae Libotean
Vasile Libotean a Pavăl
Demetriu Libotean, (prins)
Manollă Libotean
Avram Mureșan
70 Iuliu Lupan, sergent m. sappeur
Nicolae Pop, (mort pe câmpul de luptă din
Sârbia)
Ioan Pop a Costănesii
Demetriu Pop a Costănesii
Ioan Pop a Ilie, husar (mort în spitalul din
Nyiregyháza)
Vasile Pop a Petri
Avram Roman, fruntaș, (rănit)
Demetriu Roman
Mihai Roman
Vasile Roman
80 Găvrilă Roman
Alexă Rus
George Todoran
Ioan Triff a Todor, caporal, (rănit)
Vasile Triff a Pavăl, (rănit)
Vasile Triff a Todor, (rănit)
Ioan Triff a Grigor, sergent (avansat și
premiat cu bani pentru vitelle)
George Breban a Mitru Iun.
Nicolae Breban a Flori
Grigore Breban a Mitru
90 Ioan Babici a Aristini
Ștefan Cherecheș a Petri
In 29 Noemvrie au fost înrolați următorii:
Demetriu Avram a Ignat
Demetriu Avram a coaciului
Nicolae Avram
Găvrilă Babici a Dotichii
Mihai Babici a Vasile
Demetriu Babici a Pavăl

— Să-i dăm întâi chinină, șopti ea către Ci-
prian.

— Scoase dulceața de smeură, care îi plăcea
lui Lorel și se așeză lângă pat.

— Scoală mămică, îngână ea, unilită par-
că. A adus tata doctorii, să te faci bine. Să vezi
ce bune sunt.

— Ei... răspundea el, enervat și clătănând din
cap, fără să-l ridice de pe perine.

— Mă superi mamă? il muștră Aglăița cu
lacrimi în ochi.

Dacă nu iai, nici nu te caut.

Lorel se spăimântă la gândul unei părăsiri
și din instinctul ce apropie pe copil de mama,
când rămâne singur, întinse brațul drept după
gâtul Aglăiței, ce stetea aplecată deasupra lui.

— Ia mamă, îți dă mama cu dulceața, indem-
nă Aglăița, simțind lacrimile curgând pe obraz.

Nici un oftat nu întretăia plânsul, anume
parcă să nu înspăimânte pe micul bolnav. Dra-
gostea de mamă veghia în suflet, ca o candelă,
ce arde cel mai curat și sfânt unt-delemn.

Lorel se ridică ajutat de brațul drept al A-
glăiței, căscă gura plângând și înghiți dulceața
amestecată cu praful de chinină. Sorbi de câte-
va ori apă din paharul ce i-l ținea Aglăița și se
grăbi să plece capul pe perine.

— Te culci iarăș puile? il întrebă Aglăița.
— Te somn? Nu poți să privești puțin în odaie?

— Nu... clătină din cap Lorel.

Era un răspuns categoric, ce înfioră pe A-
glăița ca ceva neobișnuit. Aștepta să complec-
teze răspunsul, cum obișnuia. Inteligența însă
nu-i funcționa ca totdeauna și se mulțumi cu un
răspuns scurt, silit. În acel nu... prelung, res-
picat, se topia parcă toată energia, ce-i rămase
în glas. Privi cu necaz spre mama lui, de necaz
că nu-i înțelege slăbirea. Era nemulțumit sin-
gur că trebuia să-i arate toată înțelegerea prin
articularea unei silabe și privea fix în ochii A-
glăiței, având în privire continuarea unei suliți
nevăzute ce pornea din adâncul inimei.

Aglăița n'avu vreme să pregătească nici
masa. Servitoarea așeză singură așa cum se
pricepu. Judecătorul bău două ouă și mănă o
friptură. Aglăița se mulțumi cu o cafea cu lapte,
fără să se miște de lângă pat. Cereă să-i dea și
lui Lorel, dar nu înghiți decât de câteva ori, în
silă, și numai să împace durerea mamei, pe care
o pricepea tot mai mult.

— Bea mamă, căci mă supăr, îi spunea A-
glăița și atunci Lorel sorbea, înlăntuind brațele
subțiri după gâtul ei ca și cum și-ar fi mângâiat
o durere comună. Înțelegerea lucidă a lui Lorel

o mișca până la lacrimi. Nu știa cum de-i lumina
conștiința scânteia înțelegerei când boala îi
înfierbânta fruntea, îi aprindea privirea, de
unde cade raza dumnezească și-i aureolează
fruntea... Părea un Promoteu care furase scân-
teia inteligenței a zeci, ce aveau să vină pe lume,
iar puterea supremă a dumnezeirii se răsbuna,
risipind-o în focul unei boale ascunse. Aglăița
nu gândea la somn. Erau 11 ore noaptea și ea
veghea deasupra lui, privind cum somnul îi a-
propiaze iarăș pleoapele, trăsesse cortina peste
lumea exterioară pe care o pătrundea și o a-
duna în închisoarea sufletului cu o lăcomie uimi-
toare și-i deschisese alta în adâncul ființei lut
curate, fără prihană...

Somnul ne ridică o piatră de pe inimă, lasă
simțurile să funcționeze în voie, fără să le supu-
nă examenului sever al rațiunii. Lucruri extra-
ordinare, nebanuite le vedem desgropate din
adâncul ființei noastre, scânteind la focul min-
ței, ca într-o lumină de rampă. De multeori în-
trezărăm viitorul dar îl uităm, când ne-am trezit.

Aglăița simțea necesitatea somnului pentru
ușurarea durerii. Dacă ar fi închis ochii, ar fi vi-
sat că cineva i-a furat odorul și se temea de
un vis urât. Ca ori ce mamă, preferă să ră-
mână roabă plânsului fără mângâiere, numai

Avram Babici a Dotichii
 Petru Breban a Teletii
 100 Manoilă Breban a Mitru
 Mihai Breban a Nicolae
 George Breban a Mitru sen.
 Ioan Breban
 Anone Breban
 Cosmă Burză
 Petru Cherecheș a Petri
 Mitru Cherecheș a Grigore
 Ioan Codre
 Ioan Chintă a Todor
 110 Pavăl Grigor a Virtom
 Costan Grigor a Mitru
 Teodor Pop
 George Șandor
 Nicolae Todoran
 Grigore Trif

Concediați au fost următorii:

Pavăl Cherecheș, caporal
 Demetriu Avram
 Demetriu Todoran
 George Babici

120 Alexandru Libotean

Deci afară de cei concediați Chinzbaia în total a dat 115 soldați pentru apărarea patriei.
 Comunicat prin: A. L., abs. de teol.

Războiu și literatură.

Discurs rostit la comemorarea lui *Samuil Vulcan*, intemeietorul școlilor din Belș, de *Dr. C. Pavel*.

(Urmare).

Casa părintească, școala cea veche cu dascălul cel bătrân, bisericuța din coastă, — unde ne-a dus întâișdată tata-moș în brațe la niște Paști, și în care am stat atât de sfoși cu capul răzimat de strană, ulcioarele satului nostru și cel deal mai tuiet dinspre pădure, unde se desfășurau nevinovatele noastre jocuri, gârliile și ierugile pe unde băteam prundurile după scăldat cu cealaltă prunci din sat dela noi, toate așa cum aceste ni le-a descris pana măiastră alui Creangă — pentru că acesta este mediul acel sănătos și fără boala de nervi, în care s'au crescut aproape toți cărturarilor și bărbații cei mai distinși ai noștri, cunoscând fiecare pe câte un Trăsnea, Gătan s. c. l. — locurile de amintiri glorioase ori dureroase din străbuni, locurile... „sub cari — cum zice Alexandrescu — adâncită e slova strămoșească și umbra de eroi”: iată elementele ce ne dau noțiunea și chipul patriei. Aceste peisaje se topec în sufletul mare și senin alui *Vasile Alexandri* când zice:

Mai nalte sunt înălțimile.
 Mai cald e mândru soare.
 Mai limpezi limpezimile
 De râuri și izvoare.
 Luceferii eternului
 Răvniind privesc la tine
 Și toți ingerii cerului
 Te-au îndrăgit ca mine.

să audă răsuflarea celui ce i-a împrumutat viață să-i numere bătăile inimii, să tresară când oftează. De aceea se așază la masă și ca să reziste puterei biruitoare a somnului, începă să scrie acasă:

— 23 Iulie 19...

Scumpi părinți,

„În fiecare minut gândeam la ziua când vom pleca. Eram bine cu toții. Astăzi s'a îmbolnăvit Lorel și nu știu ce va fi. Am chemat doctorul și a spus că e posibil să fie și o febră. Precum vedeți, așa e scris pentru noi. Când gândeam că am scăpat, atunci suferința începe mai cu furie, ca să simțim că soarta e stăpâna noastră. Ce n'am da, dacă ar exista o ființă omenească, care să ne spună viitorul. Poate aceasta e o răsunare contra mândriei noastre. A-ranjăm totul dinainte, iar soarta ne strică planurile, ca un copil ce dărâmă într-o clipă castelul zidit din bete. Așteptăm acum să ne spună Lorel ce e de făcut. Un cuvânt al său pretuiește mult și-l plătim cu lacrimi amare, încât nu știm unde vom ajunge. Ciprian nu mai gândește la Slanic. Totul s'a sfârșit aici și ne luptăm să biruim răul, care ne-a surprins ca un dușman sălbatic și păgân. Vă vom ține în curent cu boala lui Lorel.

Sărutări de mână *Aglae, Ciprian, Lorel și Mișu*”.

Inchise scrisoarea și rămase pe gânduri.

(Va urma).

Iar jertfrea pentru acest pământ al patriei, la Alexandri trece de cea mai frumoasă faptă ce se poate săvârși din partea unui om.

— Căci nu-i mai scump nimica azi,
 Pe lumea pământescă
 Decât un nume de viteaz
 Și moartea vitejească.

(Alexandri — Peneș-Curcanul).

Și când e vorba de apărarea vetrei strămoșești, Alexandri, cel blând și manierat în toate manifestările spiritului său, găsește cuvinte aspre și fulgeră, întocmai ca războinicul *Murășianu*, în cel ce s'ar retrage din gloriosul loc. În *Despot-Vodă* Tomșa zice către Moțoc:

— Spune-acum,

Pe-a cărui frunte astăzi vezi scrisă mișelia
 Când este-anevoioasă de-aș apăra moșia?
 Răspunde verde 'n ochi-mi....
 Găsit-ai vre-odată Român nepăsător,
 Când draga lui moșie îi cere ajutor?
 Nu, nu în lumea largă și care ne 'ncunjoară,
 Mai lesne tu găsi-vei un vultur mort, ce zboară,
 Un grec fără trufie, un deal fără suieș,
 Copaci fără de vârfuri, văi fără de coboriș,
 Decât atunci, când țara e la neîndemână,
 O lipsă de îndrăzneală în inimă română”.

Bolintianu, cântărețul generației dela patruzeci și opt a făcut din virtuțile patriotice cultul cel mai sfânt al vremii sale, al acelei vremi, căreia ori cât i s'ar pune la îndoaia valorile literare din parte critice ipermoderne — sau mai bine zis — din partea unor mentalități moderne — pasă-mi-te — meritele ei vor rămânea mari și neșterse în cultura și în scrisul românesc. — Legendele lui Bolintianu au creiat acel spirit de jertfă și lupte desinteresate, ce vor preamări în vece generația sa. Doctrina lui Bolintianu — așa cum aceea se desprinde din toate poeziile lui — este: *Omul între familie și patrie trebuie să sacrifice familia și persoana sa pentru patrie*. (Cartea poporului român pag. 62).

De aceea:

„Cel ce pentru lege, pentru țară moare
 Iși privește moartea, ca o sărbătoare”.

Cel ce se bate pentru a lui țară
 Sufletu-i e focul soarelui de vară.

În tot ceea ce a scris Bolintianu vibrează un patriotism cald, care i-a câștigat inimile și care pentru îndemnurile sale spuse cu atâta limpezime are și va avea totdeauna o influință binefăcătoare asupra tinerimii școlare, — care și azi tremură de nerăbdare la poarta tinerei domnie și la ușa lui Daniil Sihuștru.

Eminescu spirit adânc și analizator, în iubirea de patrie vede un zid ce nu se înfiorează de puterea cutropitoare a dușmanului, ci de-o fi una, de-o fi alta, adică chiar și cu prețul vieții, el își apără *sărăcia și nevoile și neamul*. — Aceste sunt izvorul vitejiei la Eminescu și în fața acestui eroism alui Mircea cel Bătrân, dușmanul cum veni să facură toți o apă și un pământ.

Și tot Eminescu a exprimat în cea mai plastică formă, nu numai vitejia ci și înțelepciunea neamului nostru, când zice:

—Vrema trece, vremea vine,
 Toate-s vechi și nouă toate;
 Ce e rău și ce e bine
 Tu te întreabă și socoate.... —

Din gloriile simțirii și ale gândirii românești, — neoprinde-ne la figurile strălucite și de o măreție fără seamăn ale lui *Delavrancea* ori la povestirea sugestivă alui *Vlahuță*, din care ca și dintr'un cinematograful, ies într-o înălțare ce te robește, toate icoanele întinderii în spațiu și în timp ale vieții noastre — mai (în să amintesc pe *Gheorghe Coșbuc*, poetul Ardealului, care despre datorile omului către ai săi și către pământul patriei, zice: „Fericit între oameni și vrednic de viață este omul, care știe să-și rupă din bucata sa de pâine, ca s'o dea la ai săi și nebruit e poporul, care se zvârcolește și dă totul pentru binele țării” (Povestea unei coroane de oțel).

Această idee o dezvoltă Coșbuc până la sublim în *Rugămintea din urmă*, unde viteazul român, aproape de moarte pe pământ străin, — întocmai ca și Dan la Alexandri — zice tovarășului său de luptă:

— Du Oitului din partea mea
 O caldă salutare
 Și ajuns în țară eu te rog.
 Fă-mi cel din urmă bine:
 Pământul țării să-l sâruiți
 Și pentru mine

(Sfârșitul lui în anul viitor).

Distingerea regimentului de inf. Nr. 50 cu „Crucea de fier.”

Zilele trecute am înregistrat știrea ce ni s'a comunicat în mod particular, că Maj. Sa împăratul Wilhelm a conferit regimentului de inf. Nr. 50 un steag cu crucea de fer pentru vitejia dovedită de ofițerii și soldații acestui regiment pe câmpul de luptă.

Știrea aceasta, care desigur a umplut de mândrie toate inimile românești, ne-o confirmă astăzi d. căpitan Bayer, fost ofițer în acest regiment și actualmente șeful spitalului de rezervă din Brașov (cazarma neagră) prin următoarea scrisoare în limba germană:

Löbliche Redaction!

Mit Freude theile ich der löbl. Redaction mit, dass das Karlsburger Infanterie-Regiment Nr. 50 — rumänischer Nationalität — welches das einzige in der Monarchie ist, das für sein standhaftes Ausharren in der beschworenen Treue die goldene Medaille auf der Regiments-Fahne trägt, jetzt vom Kaiser Wilhelm in ähnlicher Weise ausgezeichnet wurde, indem er dem 50. Regiment, das auf dem russisch-polnischen Kriegsschauplatz vereint mit den tapferen reichsdeutschen Truppen kämpft, eine Fahne zusandte, auf welches das

„Eiserne Kreuz”

belestigt ist.

Mit Hochachtung
 Bayer, Hauptmann.

Pe românește:

Onorată redacție!

Cu bucurie comunic onor. red. că regimentul de infanterie nr. 50 din Alba-Iulia — de naționalitate română — singurul regiment din monarhie, care poartă pe drapelul regimentului medalia de aur pentru ținuta sa constantă în credința jurată, a fost distins acum de împăratul Wilhelm în mod analog, dăruind regimentului 50, care se luptă pe câmpul de războiu din Polonia rusească alături de trupele viteze imperiale germane, un steag, pe care este fixată

„Crucea de fer”.

Cu stimă
 Bayer, căpitan.

Regimentul de infanterie Nr. 50, care dela înființarea sa în anul 1762 de către neuitata împărăteasă Maria Terezia, a fost o glorie a armatei noastre și mândria neamului românesc, a primit acum, tot pentru calitățile eminente militare prin cari s'au distins moșii și strămoșii actualilor soldați, și înalta distincțiune a împăratului Wilhelm — distingerea cu un drapel cu ordinul „Crucii de fer”.

O confirmare mai strălucită a fidelității și vitejiei soldatului român în zilele grele, prin care trece patria noastră, mai rar se va găsi în istoria, ce se va scrie despre războiul, în care stăm încinși și a cărui sfârșit astăzi încă nu se poate prevedea.

Prin aceeași credință către tron și patrie, pe care regimentul 50 a dovedit-o în mod strălucit în anii vijeliosi ai revoluției 1848—49, s'a distins și în războiul actual, ceea ce a atras regimentului recunoștința puterincului împărat al Germaniei. Și precum „Crucea de fer” de pe steagul regimentului dăruit de împăratul Wilhelm va grăi generațiilor viitoare despre jertfele de sânge românesc aduse pe altarul patriei în războiul actual, tot astfel va rămânea pentru toate timpurile ca un document viu și neperitor despre credința și fidelitatea poporului român ordinul împărătesc din anul 1851 de următorul cuprins:

— Batalionul prim al regimentului grănițeresc român nr. 2, astăzi având numirea Principele Thurn și Taxis nr. 50, a știut să susțină jurământul său în cele mai grele împrejurări; n'a dat ascultare nenumăratelor amăgiri și surd a rămas la toate promisiunile strălucite făcute de capii războaielor. Toate amenințările dușmanului de a-l decima, nu-l putură sili să-și calce jurământul, toate aceste încercări le-a respins cu dispreț, toate maltratările le-a suportat cu onoare ținându-se de jurământul făcut. Și când batalionul a fost copleșit de o putere absolută, când a fost despărțit, desarmat și declarat prins, a știut să-și mântuiască steagul.

Onorând o astfel de credință rară și voind să păstrez acestui steag o vecinică amintire, îi dăruiesc o medalie de aur cu chipul meu și cu cuvintele: „Pentru nestrămütata statornicie în credința jurată la anul 1848”.

Această medalie să atârne la toate prilejurile sărbătorești de steagul batalionului și așa să se poarte.

Schönbrunn, la 27 August 1851.

Franz Josef m. p.

În fața acestor fapte ne închinăm, iar gloriile aceluia dintre compatrioții noștri, cari și astăzi încă mai cutează să tragă la îndoială credința și vitejia neamului românesc, trebuie să amuțescă. — (G. Tr.)

Războiul.

Telegrame oficiale.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta. — În Polonia rusească și Galiția occidentală s'a desfășurat ieri o activitate foarte vie. În cele mai multe puncte ca o consecință a circumstanțelor dominante a perspectivei terenului au avut loc lupte de recunoașteri și hărțuiri, din cari au rezultat pentru noi succese locale.

În Carpați situația generală, dela ultimele evenimente încoace nu s'a schimbat. Spre apus dela șeaua de munte Lupkow, am respins un atac al Rușilor. În luptele ce au avut loc în munții păduroși am făcut prizonieri 5 ofițeri și 800 de soldați ruși și am capturat 2 tunuri și două mitraliere.

În Bucovina n'a avut loc nici un eveniment esențial.

Pe câmpul de războiu din sud situația nu s'a schimbat.

Berlin. — Dela cartierul principal german se anunță: De pe câmpul de războiu din apus nu e nimic deosebit de comunicat.

Pe câmpul de războiu din est, la granița Prusiei orientale nu e nimic nou.

Spre nord dela Vistula, spre sudvest dela Mlava i-am scos pe Ruși din câteva localități, pe cari le-au ocupat cu o zi mai înainte în fața frontului nostru.

În Polonia rusească spre sud dela Vistula am câștigat mai departe teren.

Spre sud dela Pilița am pornit ofensiva.

Ofensivă germană în Franța.

Rotterdam. — Colaboratorul militar al ziarului londonez „Times” crede de probabil, că armata germană va încerca în curând să rupă aripa dreaptă a aliaților, ca astfel să pătrundă în Paris.

Vapor englez cufundat.

Amsterdam. — Vaporul englez „Garston” fiind nimerit de o torpilă spre nordvest dela Liverpool s'a cufundat. Ofițerii germani au declarat: „Regretăm foarte mult, că vă suntem spre greutate, dar avem ordin, ca să cufundăm toate vapoarele engleze cu cari ne întâlnim.”

Germanii în fața Varșoviei.

Berlin. — „Berliner Tageblatt” primește dela corespondentul său de pe câmpul de războiu din est: Tranșeele germane se găsesc lângă brăul de apărare al Varșoviei. Acest brău de apărare îl formează tranșee întărite, cari sunt construite departe de adevăratul brău de fortificații ale Varșoviei, ca astfel asediarea cetății să fie cât mai mult întârziată.

Noua ofensivă în Serbia.

Sofia. — „Cambana” scrie: Bulgaria trebuie să promoveze nimicirea Sârbiei. Maghiarii și Germanii — scrie ziarul bulgar — au pregătit în așa proporții noua ofensivă în Serbia, încât eșecul e exclus. Curând monarhia austro-ungară va putea trimite în frontul dela nord un nou milion și jumătate de soldați.

Sârbii se pregătesc pentru defensivă.

Sofia. — Ziarele bulgare publică telegrame din Niș și Petrograd, cari spun că Serbia s'a pregătit pentru ca să întâmpine ofensiva trupelor austro-ungare. Consiliul de miniștri sârbesc a trimis guvernului un comunicat confidențial despre ședința ce a ținut-o nu de mult. Guvernul sârbesc a desvălit guvernului rus starea dezolată financiară și militară a Sârbiei și a cerut ajutor material, mai cu seamă muniție.

Conducerea armatei sârbești a înarmat pe toți oamenii, afară de orbi și schiopi, dar deocamdată nu e nici decum orientată asupra planului armatei austro-ungare. Populația civilă a părăsit de mult localitățile de lângă Drina și Sava. Niș și Ūskub sunt pline cu refugiați pe cari guvernul de abia îi mai poate prevedea cu cele necesare pentru trai.

România n'a luat nici un împrumut în străinătate.

București. — Agenția telegrafică română a dat azi un comunicat semioficial, în care desminte știrile lansate de presa franceză și engleză, că România ar fi luat un împrumut de mai multe sute de milioane în străinătate. Adevărul e — spune comunicatul semioficial — că România având lipsă de monede străine pentru rescumpărarea cupoanelor dela renta de stat mai cu seamă franci francezi, a eliberat ratele pentru băncile din străinătate în franci și îngrijindu-se astfel ca prin aceste să fie rescumpărate cupoanele scadente. Suma necesară pentru acest scop se urează la 10 milioane franci și operațiunea financiară se referă numai la această sumă.

Se pregătesc evenimente mari.

Zürich. — „Neue Züricher Zeitung” scrie: În est se pregătesc evenimente mari. Comunicatele lui Hindenburg sunt tot mai scurte și mai laconice, ceace până acum totdeauna a fost un presemn sigur, că e aproape lovitura de o importanță extraordinară de mare. Mai departe: Comunicatul oficial rusesc publicat azi, spune că eventual Lemberg și Galiția occidentală și orientală vor fi evacuate. Aceasta retragere poate urma din două motive: sau pentru concentrarea forțelor în scopul apărării, sau pentru ca cedând Varșovia, noua grupare în noi poziții de apărare să se poaă executa la vreme, încă înainte de topirea zăpezii, care va urma câteva săptămâni și când nămolul de primăvară ar face imposibilă noua grupare. Ori cum ar sta lucrurile, retragerea Rușilor din Galiția înseamnă prăbușirea ofensivei lor.

Rotterdam. — „Daily News” anunță din Petrograd: Ca început al noii campanii în Carpați se poate aștepta o nouă luptă. Monarhia a așezat trupe puternice pe un front de 130 kilometri, în apărarea defileurilor ce se găsesc spre est dela Dukla. Lupta aceasta va decide campania din Bucovina și Serbia. Detașamentele rusești de recunoaștere au dat peste un număr os dușman. Spre est dela Majdanka, de unde duce un defileu bun de umblat în valea Prutulului și spre calea ferată ce duce la Colomea, iar un alt drum duce spre Cărlibaba. Armata dela Dunaiet leagă aceste poziții austro-ungare cu armata germană din Polonia.

Pressa din România despre războiul nostru în Serbia.

Vestea participării trupelor germane a produs mare consternație în toată Serbia și mai ales în cercurile militare unde situația armatei sârbe este privită ca foarte critică.

Pionierii Sârbi au minat întregul defileu al Dunărei între Tekia și Belgrad, iar pe de altă parte trupe numeroase sunt trimise a întări punctele pe unde cred că armatele germane și austro-ungare vor pătrunde în Serbia.

Ziarul „Dimineța” anunță: Considerând

marile forțe, pe cari monarhia austro-ungară și imperiul german le-a concentrat, dar și din motive strategice Serbia va urma iarăș un războiu de defensivă. Peste 30.000 (!) de bărbați sârbi, scutiți din diferite motive, și-au oferit serviciile armatei sârbești. („Est”).

Consiliul de miniștri român.

București. — Un consiliu de miniștri s'a ținut la domiciliul d-lui Porumbaru, ministru de externe care se află suferind și nu poate ieși din casă. Consiliul a durat până la orele 7 p. m. și s'a ocupat cu stabilirea proiectelor de legi cari urmează să fie depuse în parlament, în cursul sesiunii. Ele sunt toate în legătură cu situația creată prin războiul european și după cât am aflat, vor fi următoarele:

- 1) Un nou proiect de lege asupra spionajului;
- 2) Un proiect privitor la stabilirea străinilor în țară;
- 3) Un proiect asupra portului armelor, și,
- 4) Un proiect relativ la transportul materiilor explozibile.

În proiectul asupra controlului străinilor, ministrul de interne s'a călăuzit după legea bergiană.

Consiliul, a avut, cu această ocaziune și un schimb de vederi asupra situației externe.

Diferite.

— Din Petrograd se desminte știrea dată de ziarele germane și austro-ungare că Rușii ar evaca Lembergul.

— Agenția Wolf anunță că un aeroplan german, făcând sboruri asupra portului rusesc Libau, a fost avariat de gloanțele mitralierelor ruse, și a căzut în mare. Pilotul și însoțitorul au fost pescuiți de marinarii ruși, și făcuți prizonieri.

— Generalul francez Pau a sosit în Petrograd. La gară a fost întâmpinat de consulul francez. Se crede că această călătorie e în legătură cu planul de operație al unei ofensive comune.

— Din Viena se anunță că Radomul și Kielce au ajuns în mâinile Germanilor.

— „Tribuna” anunță din Roma, că încercările Rușilor de a pătrunde în Ardeal prin Bucovina au dat eșec.

— „Universul” dă știrea din Turnu-Severin, că un aeroplan al armatei noastre a făcut un sbor de trei ore asupra orașelor sârbești Tekia și Cladovo aruncând mai multe bombe.

— „Viitorul” oficiosul partidului liberal desminte știrea lansată de ziarul „Dimineța” că ministrul de externe rus Sassonov ar fi făcut propuneri de ocupare a Ardealului și Bucovinei din partea armatei române.

— Din Berlin se anunță că guvernul bulgar ar fi chemat sub arme contingentele de rezervă din anii 1892, 93, 98, 99.

— „Daily Mail” vestește că Turcii înaintează spre canalul Suez, acum se află la o depărtare de 82 mile.

— Din Tokio se dă știrea că vaporul german „Karlsruhe” a scufundat în apele americane două vapoare engleze și unul francez.

— Academia de știință din Paris a cerut luarea de măsuri urgente împotriva depopulării ce amenință țara. Jertfa de sânge e atât de îngrozitoare, încât e necesară pornirea unei propagande întinse pentru sistemul de doi copii, pentru impunerea de impozite pentru burlaci, iar familiilor cu mulți copii să li se statueze favoruri.

— După cum se anunță din Gotha aviatorul Kahnt făcând un sbor peste câmpul de aviație al fabricii de vagoane, a căzut cu aparatul și a murit.

— După o știre din Elbasso, împotriva generalului mexican Villa s'a săvârșit un atentat cu revolverul. Generalul a murit. Majorul Fierroi e bănuțit că ar fi săvârșit acest atentat.

Situația în Maroc.

Frankfurt. — Știrea din Constantinopol despre cucerirea orașului Fez din Maroc, de către Marocanii răsculați și despre înfrângerea Francezilor nu se confirmă din nici o sorginte autorizată.

Directorii de ziare din București la d. ministrului Morțun.

București. — Toți directorii de ziare au fost invitați la ministrul de interne de către d. mini-

stru Mortu
japte dela
fost rugați
bine ca, pe
nainte de a
informațiu

Viena. —
șcați, de o
rus, un col
în automob

INFO

Știri di
curești: D
mit de M.
regale, pos
tea regreta
lier de curt
nală, avoca
cură de nu
societății b
înalta dem
derea suve
lumea.

— Mitro
soare pasto
care le atr
semnat pe
legei specia
ceptionale,
datoria cu s
— O alt
Severinului
Perzistă sv
sate de cătr
— Minis
burg moned
Această
de 50 bani.

Tifos ex
ieri a comis
Arad, medic
cumostința
tru boalele
honvezi se g
xantematic,
avea în lung
Aradului a f
încât a treb
lui particula
de tot serioa
rile necesare
lățirei moli
Varjassy, c
pe comisaru
pului VII al
apoi să inte
VII, în ches
cari au adu
dintă a luat
rad, vicecol
militar med
Primarul

lui pietei ru
sarului san
și intrarea p
cetatea astf
contactul nu

Tifosul ex
demică, produs
evoluția clinic
ritia tifosului
mizerie, și se
militare. Boala
date de dureri
bințelii continue
și alinare. Dup
fară de față) p
zile. Aceste p
sunt caracteris
stadiu, care țin
procente cu m

stru Morțun spre a-i pune în curent cu unele fapte dela ordinea zilei. Intre altele directorii au fost rugați ca, în aceste vremuri turbure ar fi bine ca, pentru știrile cu caracter alarmant, înaintea de a se da publicității, să-i ceară d-saze informațiunii.

Bravura unei patruli austro-ungare.

Viena. — Săptămâna trecută au fost împușcați, de o patrulă austro-ungară, un general rus, un colonel și trei ofițeri cari se îndreptau în automobil spre Valea-Putnei.

INFORMAȚIUNI.

Arad, 2 Februarie 1915.

Știri din România. Se anunță din București: Domnul **Henri Catargi** a fost numit de M. Sa regele, mare mareșal al curții regale, post care rămăsese vacant dela moartea regretatului George Filipescu. Fost consilier de curte de apel, director la Banca Națională, avocat cunoscut, d. Henri Catargi se bucură de numeroase simpatii, în toate cercurile societății bucureștene și alegerea sa pentru înalta demnitate la care îl cheamă acum încrederea suveranului va fi bine primită de toată lumea.

— Mitropolitul Moldovei a adresat o scrisoare pastorală preoților din eparhia sa, prin care le atrage atențiunea asupra rolului însemnat pe care îl au la punerea în aplicare a legii speciale, autorizând luarea de măsuri excepționale, și-i îndeamnă să-și îndeplinească datoria cu stăruință și patriotism.

— O altă mină ce plutea în dreptul Turnu-Severinului a fost bombardată și a explodat. Perzistă șvonul că cele două mine au fost lansate de către vapoarele rusești.

— Ministerul de finanțe a primit din Hamburg monedă nouă în valoare de lei 2,683,000. Această monedă este de 2 lei, de 1 leu și de 50 bani.

Tifos exantematic în Arad. În ședința de ieri a comisiei pentru boalele contagioase din Arad, medicul orașului Dr. M. Tisch a adus la cunoștința comisiei că în spitalul aranjat pentru boalele contagioase în casarmă husarilor-honvezi se găsesc 20 soldați bolnavi în tifos exantematic, iar medicul Dr. I. Singer, care îi avea în îngrijire pe Sârbii internați în cetatea Aradului a fost contagiat de această boală, așa încât a trebuit să fie cu totul izolat în locuința lui particulară. Comisia, considerând situația de tot serioasă, a luat imediat în discuție măsurile necesare pentru înădușirea și împiedecarea lătirii molimei. La propunerea primarului Dr. Varjassy, comisia a chemat imediat la Arad pe comisarul sanitar atașat lângă comanda corpului VII al armatei, contele Iuliu Károlyi, care apoi să intervină la comandamentul corpului VII, în chestia internării Sârbilor din cetate, cari au adus cu sine molima la Arad. La ședința a luat parte și comandantul pieței din Arad, vicecolonelul Hegedüs și șeful spitalului militar medicul lt. de stab Dr. D. Theodorovici.

Primarul orașului s'a adresat comandantului pieței rugându-l ca până la sosirea comisarului sanitar, să interzică ieșirea soldaților și intrarea persoanelor civile în cetate, iar cu cetatea astfel izolată de oraș să se mențină contactul numai prin telefon.

Tifosul exantematic e o boală contagioasă și epidemică, produsă prin un microorganism și care are în evoluția clinică o asemănare cu febra tifoidă. Apariția tifosului e favorizată prin murdărie, aglomerație, mizerie, și se observă pe vapoare, în închisori, tabere militare. Boala începe cu friguri, cari sunt adese precedate de dureri de cap, înțepeneală, amorteală; apoi febrile continue (40—41°), vărsături, sete mare, agitație, și aiurare. După 3 zile izbucnesc pe întreg corpul (afară de față) pete roșii, cari se descojesc după câteva zile. Aceste pete (exanteme) și fenomenele nervoase sunt caracteristice boalei. Boala trece apoi în al doilea stadiu, care ține cam 8—15 zile și se termină în 15—50 procente cu moarte.

O veste din cetatea Przemysl. Ni se scrie: De când cu impresurarea cetății Przemysl foarte puțin se știe despre traiul și soarta aceluia, cari cu o vitejie nedescrisă își împlinesc datorința. Scrisorile dela eroii noștri sosesc rar și cu mare greutate, chiar pentru aceea merită deosebită atențiune scrisoarea țaranului-soldat **George Andrecu**, care o scrisese în sara de Crăciun părinților săi din Lipou. Carta postală e cenzurată și provăzută cu următoarele cuvinte: *Fliegerpost Przemysl. Jänner 1915. Iată scrisoarea în întregime numai chiar ortografia e schimbată:*

Mult doriți ai mei părinți și frați. Până la taceră cărții mă aflu sănătos, care sănătate o aoresc și D-voastră. O zis domnu să vă scriu carte pentru că imi va face rând să mergă și a mea cu aeroplanul. Ioan Bretan și Vasile Boitor ts în viață încă. Și domnișoru Victor Ciurdariu trăiește, el e hodnoj (locotenent), dar eu nu-s sub mâna lui, ci tot sub mâna d-lui din Carei. Mut departe doresc la toate neamurile voe bună și sănătate, la frați și la nepoți și la toți vecinii. Și cartea îi scrisă din sara de Crăciun. De voi ti sănătos voi mai scrie. Toate ar fi bine, numai Dumnezeu să fie cu noi. Cristos în mijlocul nostru! Coresp.

Din Beclean. Ni se scrie: Indemnat de stărilor actualului răboiu, d. conte **Paul Bethlen** a instalat, pe cheltuiala proprie, în castelul său din comuna noastră Beclean, un spital pentru 40 de soldați răniți. În acest spital se află de prezent 32 de răniți, dintre cari 22 sunt **Români**.

Nu putem zice că soldații răniți ajunși în acest spital, n'ar fi împărțâșiți de o adevărată grijă părintească.

Dar sârmanii noștri voinici, doborâți de greul luptei, așteptau sărbătorile Crăciunului, având o durere oareșică imprimată pe fețele lor obosite, ei doreau, adecă, de Nasterea Domnului, ca cei de un sânge cu ei, să le arate baremi o schinteie de dragoste întru alinarea suferințelor lor.

Manifestarea aceasta de dragoste, li s'a făcut soldaților români, aflători în spitalul de aici, în ajunul de Crăciun, din partea inteligenței române din loc, mulțumită inițiativei bune luată de dsoarele **Anastasia Pavelea și Emilia Bușița**.

Numitele dsoare au făcut o colecție la care puținii intelectuali pe cari îi avem aici au contribuit cu următoarele:

Ștefan Bușița 3 cor., „Minerva” institut de credit 10 cor., Valer Șeulean 1 cor., Dr. Ioan Prodan 5 cor., Nicolae Ișan 2 cor., Indrei Cocioiu 1 cor., N. N. 1 cor., Simion Moldovan 1 cor., Pompeiu Făgărășian 2 cor., Petru Chirtoș sen. 0.40 cor., Dr. Octavian Pavelea 3 cor., Petru Chirtoș iun. 1 cor., George Moldovan 0.30 cor., Dr. Ioan Moldovan 2 cor., Alfreda Kovács 3 cor. În total 37 cor. 70 fileri. La colecția aceasta a trimis societatea literară bisericească „Alexi Șincai” a teologilor din Gherla 22 exemplare din cartea de rugăciuni „Cinstitut Paraclis” precum și 5 cărți de poezii populare.

Pe lângă cărțile primite dela societatea literară „Alexi Șincai”, dsoarele Anastasia Pavelea și Emilia Bușița au mai procurat din suma colectată, încă 22 exemplare din „Calendarul Partidului Național Român” și toate acestea împreună cu un pachet mare de țigarete și un altul de bomboane, ce s'au procurat tot din suma colectată, s'au distribuit, în ajunul de Crăciun între soldații români ce se află răniți în spitalul de aici.

La distribuție pe lângă d. conte, proprietarul spitalului, a luat parte un grup frumos de dsoare și domni români de aici; bucuria soldaților era de nedescris, și se umpleau ochii de lacrimi văzând cu câtă plăcere și satisfacție întindeau mâinile zicând: „Dsoară și eu sunt Român, dă-mi și mie o carte dsoară”.

Au fost acestea momente de fericire deplină pentru cei cari au fost de față la serbarea ajunului de Crăciun din spitalul nostru, mulțumită harnicelor nostre dsoare, cari au luat această inițiativă, precum și aceluia cari au contribuit la micacolecția. — **Va.**

Ministerul de comerț al Rusiei, a înștiințat camera de comerț din Iași, că guvernul rus a încuviințat exportul pentru România de extract taninos, care se știe că este absolut necesar fabricelor românești de tăbăcărie, pentru ca să poată funcționa.

Ultima oră.

IN JURUL CRIZEI POLITICE ÎN AUSTRO-UNGARIA.

Berlin. — „Berl. Lokalanz.” scrie: Ziarul italian „Giornale d'Italia” într'un articol referitor la criza politicii din Austro-Ungaria afirmă, că ultimile evenimente dovedesc că Ungaria a reușit să facă să se ia mai mult în seamă interesele sale decât până acum. Volajul arhiducelui, numirea baronului Burian, alipirea armatei austro-ungare la cea germană.

ale cărei consecințe politice și militare nu se pot calcula și mai ales că Austria va urma numai directivele date de Germania.

Numitul ziar crede, că atențiunea guvernului din Viena este adresată atitudinii Româneli.

Mal spune, că nu s'a confirmat știrile ziarului „Le Temps” că ministrul Germaniei la București ar fi adresat un avertisment României cu privire la măsurile sale militare, dar e posibil că Ungaria să fi obținut o acțiune diplomatică la Berlin cu privire la România.

Ziarul conchide arătând, că decisiunile dela Berlin, Budapesta și Viena ar putea avea urmări pentru interesele Italiei. Momentul actual este înfățișat ca unul din cele mai importante și mai critice ale conflictului european.

AUTONOMIA POLONIEI.

Roma. — Din Varșovia se anunță, că noul guvernator al Poloniei ar fi declarat, că în guvernarea sa se va conduce după proclamațiunea generalisimului prin care se promite autonomia Poloniei.

REDESCHIDEREA SESIUNEI CONSILIULUI DE STAT ȘI AL DUMEI RUS ESTI.

Petrograd. — Prin ucuz imperia se ordonă redeschiderea sesiunii consiliului de stat deta 30 Ianuarie și sesiunea Dumei imperiului deta 9 Februarie.

POȘTA ADMINISTRATIEI.

Vasile Bulzan, Kisirögd. Am primit 10 cor. în abonament până la 31 Mai 1915.

Ioan Radu, Magare. Am primit 28 cor. în abonament până la 31 August 1915.

Moise Barbulescu, Araneag. Am primit 7 cor. în abonament până la 31 Martie a. c.

Romulus Rădoi, Caransebeș. Am primit 2.50 cor. în abonament până la 25 Martie a. c.

Pavel Stoian, Marcovăț. Am primit 7 cor. în abonament până la 31 Martie a. c.

Romul Ciocan, Bațalor. Am primit 15 cor. în abonament până la 31 Martie a. c.

Ioan Hoportean, Vaidasig. Am primit 21 cor. în abonament până la 30 Iunie a. c.

Aurel Jurca, Nyárló. Am primit 7 cor. în abonament până la 28 Februarie a. c.

Emil Patachi, Esztény. Am primit 14 cor. în abonament până la 31 Martie a. c.

Alexandru Pop, Tordahagymás. Am primit 10 cor. în abonament până la 31 Dec. 1914.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

UN TÂNĂR

român, absolvent al școlii gimnaziale din Brașov cu maturitate caută post de instructor sau de cancelarie.

A se adresa la administrația ziarului „Românul”.

Caut

un practicant de farmacie

cu sau fără practică. Ofertele să se adreseze farmacistului Virgil Vlad, Gyulafehérvár. Postul se poate ocupa imediat.

(Va 2353—10)

VINURI**vechi și noi de vândut.**

Adresați-vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria (Világos) **Petru Benea**, căci Vă trimite numai vinuri bune, curate și pe lângă prețurile cele mai moderate.

Vinuri vechi din anii 1911—1912			
Vin alb	—	—	70 60
Rizling	—	—	72 62
Roșu de Muniș	—	—	100 90
Carbenet	—	—	110 —

Vinuri vechi și nou din anul 1914.			
Vin alb	—	—	46-36
Rizling	—	—	48-38
Șiller	—	—	50 —

Rachiuri.

Rachiu de treve — — — 1:80
Rachiu de treve specialitate — 2:20
 Expediez la dorință în sticle și în cantitate mai mică vin.
 Vinul se expediază cu rambursă dela 50 litri în sus sub îngrijirea mea proprie.
 Vase dau împrumut pe timp de două luni.
 Pentru Calitatea vinului garantez.

Be 947

Petru Benea

propr. și neg. de vinuri
Világos (Arad m.)

PENTRU CA SĂ CUMPĂRAȚI
„PIANURI”

nu trebuie să mergeți la BUDAPEȘTA, la
„TRISKA”

se pot cumpăra cu prețuri favorabile. În localitate introducerea pe timp de un an o face gratis. În provincie: expediază pianuri cu porto și pachetare gratis.

TRKISA J.
CLUJ (KOLOZSVÁR),
 str. Bartha-Miklós nrul 14.

In atențiunea negustorilor!

Acoperirea trebuințelor de
 ciocoladă și zaharicale pen-
 tru prețuri de fabrică. :: ::
 In depozit: **Kugler, Hel-
 ler, Túrth și Manner.** :: ::

GÁBOR MIKLÓS Arad,
 Piața Andrásy, colțul Salacz utca
 Telefon 1059. Telefon 1059.
 (Ca 2270)

NIG. VINTILLA

cea mai excelentă ascuțitoare artistică și pentru scobit în Ardeal, cu putere electrică.

Am onoare a aduce la cunoștința on. public că am înființat în SIBIU (Nagyszeben), str. Cisnădiei 43.

o ascuțitoare pentru cuțite artistică și de scobit, atelier pentru nichelare și galvanizare, după cerințele cele mai moderne, unde se execută toffelul de lucrări în această branșă; execut aparate medicale, ascuțesc și nichel. — Pentru ascuțirea bricelor, foarfecilor și mașinelor pentru tunderea părului și barbel ofer garanția cea mai mare.

Vi 1277

6 buc. briciuri trimise spre ascuțire retrimitea acasă o fac pe cheltuiala mea proprie. Nichelări, ascuțiri, reparări, lucrări de cuțtar, șlefuirii de sticlă pentru optică, se execută pe lângă garanția, cu prețuri ieftine. — Obiecte veritabile de oțel englez și suedez cu prețuri ieftine.

CEL DINTĂI ȘI MAI MARE ATELIER ARTISTIC
 PENTRU ARANJAMENTUL BISERICILOR.

S
118

Execută: iconostase, sculpturi, construcții de altare, aurire și pictură; aranjări noi de biserici în stil modern; altare, amvoane, fântâni pentru botez, statui, icoane-stațiuni, scaune duhovnicești și bănci p. biserici.

Renovare, aurire și pictare de altare vechi.

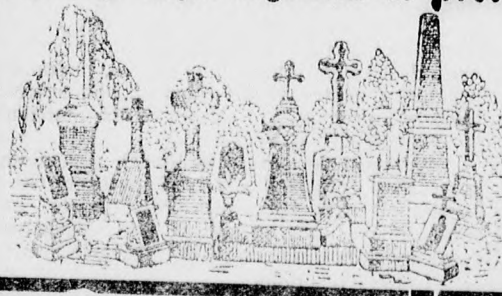
Bisericile sărace primesc favor și li-se acordă plătiri în rate. Merg la fața locului pe cheltuiala mea proprie. Mii de scrisori de mulțumită dovedesc execuția artistică și durabilitatea lucrărilor mele.

Schmidt János

Budapesta, Kőbányai-ut nr. 53.

ADOLF ZIEGLER**PIETRAR Sibiu-Nagyszeben str. Sării 37.**

Atrage atențiunea on. public din loc și provincie asupra magazinului de **pietre mormântale** și atelierului de piatrărie.

Bogat asortiment de monumente mormântale de marmoră de Carrara, granit, sienit porfir, labrador etc. — Execut toffelul de lucrări de piatrărie și sculptură în piatră, după orice desen, precum și monumente mormântale, s. Treime, cruci pe lângă drum și lucrări de piatră pentru clădiri, în stilul cel mai frumos și modern. Renovarea și aurirea monumentelor vechi mormântale se execută prompt și ieftin. — Prospecte și deseneuri la dorință trimet gratis și franco.

ZI 1961

Pielării (Co 2127)

talpe
 achizite p. ghete
 instrumente pentru

ștergători și cismari

se pot procura mai bine
 la:

Gyöngy Sándor

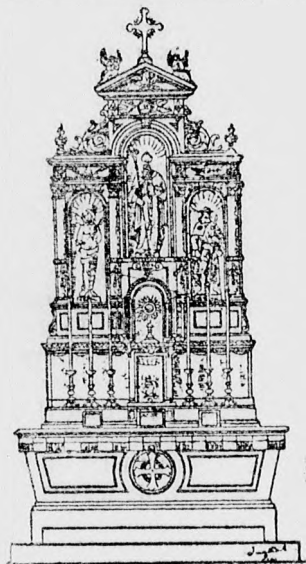
magazin de pielărie

BUDAPEȘT, III., Tavasz-u. 1. sz.

Su 1920

Szubotha István

atelier de construcție de altare și de aurire artistică
 Budapeșt, VIII., Hunyadi-u. 26 sz.

Oferă on. preoțimi gr. ort. și gr. cat. lucrări de sculptură, iconostase, altare, amvoane, fântâni pentru botez, cosciugul Domnului, statie, icoane staționare, scaune duhovnicești. Lucrări de aurire și pictură executată artistică dela cele mai simple până la cele mai decorate. Primește spre renovare și pictare iconostase și altare vechi. — Prețurile nu am dar cu proiecte artistice și prospecte convenabile servesc gratis. — Pentru primirea lucrărilor merg la fața locului pe cheltuiala proprie.

(Go 2127)

p. ghete
te pentru
și cismari
ra mai bine
ndor
rie
sz-u. 1. sz.

stván
e aurire artistică
di-u. 26 sz.

lucrări de sculp-
fă. tani pentru
statire, icoane
lucrări de aurire
mai simple până
renovare și pic-
Prețurent nu am
convenabile ser-
ilor merg la fața
prie.

ER
ri 37.

și atelierului
de pietrărie.

mormântale de
nit porfir, la-
lucrări de pie-
pă orice desen,
le, s. Treime,
piatră pentru
modern. Reno-
echi mormân-
- Prospecte și
franco.

CEL MAI MODERN INSTITUT
TIPOGRAFIC ROMÂNESC DIN
UNGARIA ȘI TRANSILVANIA

CONCORDIA

TELEFON
NR. 750.

SOCIETATE PE ACȚIUNI.

ARAD

STRADA ZRINYI, NUMĂRUL 1|a.

TELEFON
NR. 750.

Fiind aprovizionat cu cele mai mo-
derne mașini din străinătate și patrie
ca: mașini de cules, mașini de tipar,
mașini de tăiat și mașini de vărsat clișee,
precum și cu cele mai moderne litere,
primește spre executare tot felul de
opuri, reviste, foi, placate, registre, ti-
părituri pentru bănci și societăți, pre-
cum și tipărituri advocațiale, invitații
de logodnă, cununie și pentru petre-
ceri. Anunțuri funebre se execută cu
cea mai mare urgență. Se execută tot
felul de lucrări de aceasta branșe dela
cele mai simple până la cele mai fine.

Executare
promptă.

Prețuri
moderate.

CONVOCARE**la a XXIII-a adunare generală ordinară**

a institutului de credit și economii „IULIA” societate pe acțiuni în Alba-Iulia.

P. T. Domnii acționari ai institutului de credit și economii „IULIA” societate pe acțiuni în Alba-Iulia prin aceasta se invită în sensul statutelor § 14 și următorii la a XXIII-a adunare generală ordinară, care se va ține în 25 Februarie 1915 st. n. eventual în 12 Martie 1915 st. n. înainte de amiază la 9 ore în localul institutului.

Obiectele sunt următoarele:

1. Raportul direcțiunii despre mersul afacerilor în anul de gestiune 1914.
2. Bilanțul anului 1914.
3. Raportul comisiunii de supraveghiere asupra bilanțului și darea absolutului.
4. Impărțirea venitului curat, fixarea dividendei pe anul 1914 și fixarea marcelor de prezență pe anul 1915.
5. Alegerea a 2 membrii în direcțiune
6. Alegerea a 4 membrii în comisiunea de supraveghiere.

Domnii acționari, cari voese a participa la adunare în persoană ori prin plenipotențiați sunt rugați a și depune la cassa societății acțiunile și eventual documentul de plenipotență până în 24 Februarie 1915 st. n. 5 ore după amiază. La adunarea generală pot participa numai acei acționari, cari cu 6 luni mai înainte sunt trecuți în registrul acționarilor, și cari și-au depus acțiunile până la 24 Febr. 1915 st. n. 5 ore după amiază la cassa institutului. Totodată se aduce la cunoștința acționarilor, că cu 8 zile înainte de adunarea generală în localul institutului și în orele de oficiu se poate vedea bilanțul anului 1914 și raportul direcțiunii.

Alba-Iulia, la 21 Ianuarie 1915.

„IULIA”

institut de credit și economii societate pe acțiuni.

I. Fulea m. p.

N. Florescu m. p.

Active—Vagyon

Contul Bilanțului la 31 Decembrie 1914. — Mérleg számla 1914 december hó 31.

Pasiva—Teher

Cassa — Pénztár	27258 98	Capital societar — Társasági alaptőke	200000 —
Cambii — Váltók	1016276 —	Fondul de rezervă — Tartalék alap	131992 56
Imprumuturi ipotecare — Jelzálog kölcsönök	294376 —	Fondul special de rezervă — Különleges tartalék alap	27441 95
Obligațiuni cu caventași — Kötvény kölcsönök	1508 —	Fondul de pensiuine — Nyugdíj alap	69763 78
Casa inst. și alte realități — Int. ház és más ingatl.	47732 55	Fondul cultural — Közművelődési alap	8324 43
Acțiuni — Részvények	18500 —	Fondul amortizării casei institutului — Intézeti ház értéksökkenési alap	2000 —
Mobilier — Felszerelés	700 —	Fondul de zidire — Építési alap	100 —
Interese de reescompt transitoare — Átmeneti visszleszámitolási kamatok	1873 64	Depozite spre fructificare — Betétek	714639 25
Posiții transitoare și interese restante — Átmeneti tételek és hátralékos kamatok	7321 55	Reescompt — Visszleszámitolás	176600 —
		Dividendă neridicată — Fel nem vett osztalék	78 —
		Interese transitoare — Átmeneti kamatok	21265 31
		Diverse conturi creditoare — különböző hitelező számlák	11092 10
		Profit net: — Tiszta nyereség:	
		transpus de pe anul 1913 — áthozat 1913. évről 6431 —	
		de pe anul 1914 — 1914. évre 45818 34	52249 34
	1415546 72		1415546 72

Spese—Kiadások

Contul de Profit și Perderi — Nyeresemény és veszteség számla

Venite—Bevételek

Interese — Kamatok:		Venit transpus de pe anul 1913 — Nyereseményáthozat 1913. évről	6431 —
Pentru depozite spre fruct. — Betétek után K. 42148 86		Interese: — Kamatok:	
„ fondul de rezervă — Tartalék alap után 4978 88		Dela cambii escomptate — Lesz. váltóktól 123550 77	
„ fondul de pensiuine — Nyugdíj alap után 3938 82		Dela impr. ipot. — Jelzálog kölcsönöktől 19444 52	
„ reescompt — Visszleszámitolás után K. 13220 22	64286 78	Dela oblig. cu caventași — Kötv. kölcsönöktől 75 28	
Contribuțiune: — Adók:		Dela acțiuni — Részvényektől 536 76	143607 33
Directă și comunală — Egyenes és községi 12207 99		Chiria casei institutului și arânda realităților — Intézeti házbér és az ingatlanok haszonbére	2750 —
10% după int. de dep. — 10% betéti kam. után 4214 90	16422 89		
Spese: — Költségek:			
Salare — Fizetések	14615 88		
Adaus de scumpete — Drágasági pótlék	663 12		
Marce de prezență — Jelenléti jegyek	880 —		
Chiria — Házbér	700 —		
Imprimare, registre și diverse — Nyomtatványok, könyv és különbözők	2970 32		
Profit net: — Tiszta nyereség:			
transpus de pe anul 1913 — áthozat 1913 évről 6431 —			
de pe anul 1914 — 1914 évre 45818 34	52249 34		
	152788 33		152788 33

I. Fulea m. p.

director executiv — vezérigazgató.

V. Velican m. p.

prim comptabil — főkönyvelő.

Din ședința direcțiunii ținută la 21 Ianuarie 1915. — Az igazgatóságnak 1915. január hó 21-én tartott üléséből.

MEMBRII DIRECȚIUNEI — IGAZGATÓSÁGI TAGOK.

N. Florescu m. p.

I. Cirlea m. p.

St. Crișan m. p.

Nicolae David m. p.

T. Lobonțiu m. p.

Ion Teculescu m. p.

V. Vlad m. p.

președinte — elnök.

S'au revăzut și s'au aflat în consonanță cu cărțile duse în deplină ordine — Felülvizsgáltatott és a teljes rendben vezetett könyvekkel összhangzónak találtatott.

Alba-Iulia, la 22 Ianuarie 1915 — Gyulafehérvár 1915. január hó 22-én.

MEMBRII COMISIUNEI DE SUPRAVEGHIARE — FELÜGYELŐ BIZOTTSÁGI TAGOK.

Constantin de Colbazi m. p.

Nicolae Cado m. p.

Florian cav. Rusan m. p.

Doroiteiu Cimbulea m. p.

Aurel Cirlea m. p.

președinte — elnök.

Tiparul tipografiei „Concordia” societate pe acțiuni în Arad. — Editor responsabil: prof. VASILE STOICA.